

genstanders staat een toereikende en veilige drinkwatervoorziening buiten kijf. Vandaar ook dat juist zij hebben aangespoord tot meer onderzoek naar alternatieven voor drinkwaterproductie. Hierbij zijn systemen, die wat betreft waterkwaliteit en veiligheid heel wat beter zijn dan oppervlakteinfiltratie. De waterleidingwereld heeft zich op dit laatste systeem te lang gefixeerd en daarmee niet alleen het natuurlijk milieu, maar ook haar eigen belang tekort gedaan.

Ondanks de tegenwerking van waterwinzijde heeft de inspanning van met name de milieuorganisaties ertoe geleid, dat in Zuid-Holland een uitgebreid onderzoek van de grond is gekomen, waarbij een totaalstrategie zal worden ontwikkeld voor de drinkwatervoorziening van Zuid-Holland, rekening houdend met milieu, kosten, veiligheid, etc. Zo'n integrale aanpak maakt het mogelijk de milieuschade te beperken zonder het drinkwaterbelang tekort te doen. Integendeel, via zo'n strategie worden afzonderlijke waterleidingmaatschappijen gestimuleerd tot een betere onderlinge samenwerking, waardoor hun in het verleden soms te eenzijdig op eigen groei gericht politiek wordt doorbroken.

Vanzelfsprekend is dit in het belang van de totale drinkwatervoorziening, evenals de door dit onderzoek gestimuleerde verdere ontwikkeling van alternatieve en soms ook drinkwatertechnisch veel betere productiesystemen.

Ook in Noord-Holland hebben de milieuorganisaties, naar aanleiding van de geplande duininfiltraties in Zuid-Kennemerland, gevochten voor een onderzoek naar alternatieven (via een milieu-effectrapportering m.e.r.) en gewezen op de betere samenwerkingsmogelijkheden op provinciaal niveau.

Verantwoordelijke Gedeputeerde IJff (wellicht gesteund door de P.W.N.-directie) heeft zich hier heel lang tegen verzet. Deze hield tot voor kort nog vol, dat de door het P.W.N. gepushte duininfiltraties op korte termijn moesten doorgaan, terwijl nota bene praktisch naast de deur het Gemeentelijk Waterbedrijf van Amsterdam

(G.W.A.) een overcapaciteit aan drinkwater heeft, die ze graag kwijt wil. Gelukkig hebben de Provinciale Staten in februari j.l. ingegrepen door opdracht te geven met het G.W.A. te gaan onderhandelen over verdere waterlevering.

Ondanks het gebrek aan medewerking van de zijde van Gedeputeerde Staten is bovengenoemde milieu-effect-rapportering toch van de grond gekomen. Komend najaar wordt het rapport in de openbaarheid verwacht. Terecht hebben Provinciale Staten een heroverweging van de infiltraties bepleit; via dit rapport is het immers de eerste maal dat de voor- en nadelen van de infiltratieplannen en de mogelijke alternatieven in het openbaar op een rij worden gezet.

Zo langzamerhand moet wel duidelijk geworden zijn welk een zwakbodem in het P.W.N.-jaarsverslag geuite verwijten zijn aan het adres van de tegenstanders van de duininfiltraties.

Het zwakste is nog wel, dat de P.W.N.-directie kritiekloos

meewerkt aan een waterwinbeleid waardoor we ook in de toekomst zullen blijven zitten met waterverspilling, milieuvernietiging en onnodig hoge kosten. Uitgaande van een dergelijk beleid hebben de Noordhollandse Waterwinmaatschappijen zich in het recente verleden al grenzeloos verkeken op de ontwikkeling van het waterverbruik. Om deze reden zit Noord-Holland nu opgescheept met een enorme overcapaciteit in de uiterst kostbare watertransportleiding van het IJsselmeer naar de duinstrook (de zgn. WRK-III). Niet alleen blijkt dit project achteraf veel en veel duurder uit te vallen, ook blijkt een groot deel ervan onnodig; weggegooid geld dus. Het gaat om een verlies, dat in de miljoenen loopt. Geld dat veel nuttiger besteed had kunnen worden via activiteiten gericht op milieuvriendelijker watervoorzieningstechnieken (b.v. diepte-infiltratie, zie elders in dit nummer) en op terugdringing van de waterverspilling.

Pettemer duinen: het ECN en het "salami - effect"

JK/WDK

In 1957 drukte de rijksoverheid, ondanks bezwaren van provincie en natuurbeschermingsorganisaties, de beslissing door om in de Pettemer duinen een proefreactor met bijbehorende gebouwen en wegen aan te leggen (het toenmalige R.C.N.). Die duinen vormden toen als verlengstuk van het Zwanewater één van de rijkste duingebieden van het Hollandse vasteland. De vochtige vallei "De Rietput" was niet lang tevoren tot staatsnatuurreservaat (!) verheven, maar dat kon de bedreiging niet verhinderen. De bij de vestiging van overheidswege uitgesproken beloftes waren niet mis:

"slechts enkele gebouwen, géén grote wegen en het afgezette terreinoppervlak niet groter dan ca. 5 ha.! In 1964 bleek de expansiedrift weinig ontzag voor de "Rietput" te vertonen. Zonder voorafgaand overleg (eerder toegezegd door de minister van Economische Zaken) kwam het tot vestiging van grote, sterk ontsierende gebouwen van Euratom en Philips Duphar. In de jaargangen van Natuur & Landschap wordt van deze onttake-

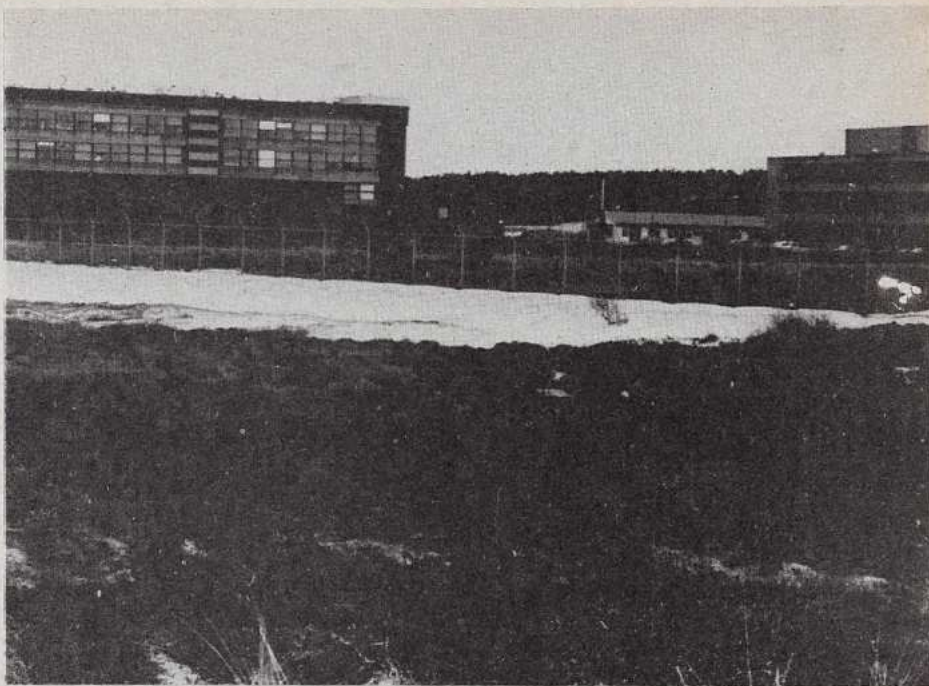
ling met verbittering verslag gedaan, een en ander met foto's van drs. R. de Wit, de latere Commissaris van de Koningin in Noord-Holland.

Inmiddels is het totale complex uitgegroeid tot een enorm complex van zo'n 80 ha! Het landschap is ontsierd door flatgebouwen en grote delen van het terrein zijn vergraven. Toch werd in 1978 tijdens de TNO-duinvalleien studie nog geconstateerd, dat het restant van

de "Rietput" nog vele botanische bijzonderheden herbergde. Kenmerkende en soms zeldzame vochtige duinvallei-soorten werden aangetroffen, zoals Blauwe Zegge, Gewone Zegge, Drienerf zegge, Galigaan, Duinrus, Knopbies, Vlozegge, Tandjesgras, Stekelbrem, Waterdrieblad, Moeraswespenorchis, Vleeskleurige Orchis, Welriekende Nachtorchis, Parnassia, Heidekartelblad, Watteraardbei en Glidkruid.

Nu, eind 1979 en begin 1980, de zoveelste forse aantasting: een derde (!) weg dwars door de binnenduinrand gegraven is, dwars door het restant van de "Rietput" getrokken, keurig netjes op een fors zandlichaam. Elders in de "Rietput" een nieuw hoog hekwerk, ook al op een eigen zanddijkje. Hekwerken zijn trouwens favoriet, wellicht als gevolg van die ene vreedzame demonstratie tegen het dumpen van kernafval in zee vorig jaar. Ook de binnenduinrand krijgt een nieuw en tweede hekwerk, en ook hier geldt "law and order". Terwille van een recht hek wordt met bulldozers een meer dan kamerbreed tracé waterpas geschoven, dwars door alle bestaande ruggen en laagtes heen.

Misschien valt de ECN-technocraten nog het minste te verwijten, ook al ontgaat ons de noodzaak voor een derde toe-

Gezicht op enkele ECN-gebouwen (foto: Jan Klijn)

gangsweg en een dubbel hekwerk. Maar wat te zeggen van het Rijk, de Provincie en de Gemeente en noem maar op. Hebben deze nu werkelijk geschitterd door onwetendheid, onkunde, compromisverslaving of een stel stijf dichtgeknepen ogen? Waarvoor is toch die 3e Nota Ruimtelijke Ordening (Staatsuitgeverij, 1974), die aan het natuurbehoud in de duinen prioriteit toe-

kent? Juist in een gebied als de Pettemer Duinen met een nog rijke Rietput moet zo iets van ondeelbare betekenis zijn.

En wat die salami betreft: als je daar steeds een plakje van afsnijdt, hou je op het laatst niets meer over. Zo is dat met de duinen ook. Het verschil is dat je weer nieuwe salami kunt kopen!

UIT DE REGIO

IJMUIDEN

Opnieuw dreigt een stukje natuurgebied in de Hollandse duinen verloren te gaan. Ditmaal niet door uitbreiding van waterwinning of recreatie, maar door de oprukkende verstedelijking. Het gaat hier om een stukje duinterrein aan de Reigersbossenlaan ten zuiden van Zeewijk (IJmuiden), dat tot nu toe door de gemeente Velzen middels rasters en bordjes "Verboden Toegang" behandeld werd als natuurgebied.

Een eerste plan van de gemeente om 40% van het gebied conform het bestemmingsplan vol te bouwen met luxe villa's stuitte op hevig verzet van de bevolking. Daarop stelde de gemeente op ver-

MJ

zoek van de Stichting Tehuizen voor Geestelijk Gehandicapten een plan samen, dat voorzag in de bouw van een gezinsvervangend tehuis voor geestelijk gehandicapten in het duinterrein.

Het ministerie van CRM, dat de subsidie voor het tehuis moet verlenen, stelde echter als voorwaarde dat het tehuis geïntegreerd zou worden in een woongemeenschap. De oplossing voor dit probleem leek vrij simpel: de gemeente plande rondom het tehuis een klein woonwijkje bestaande uit 78 woningwetwoningen, 37 premiekoopwoningen en 18 ongesubsidieerde woningen. Hiervoor was echter wel een

wijziging nodig van het bestemmingsplan.

Voor een groep bewoners uit Zeewijk was deze herziening van het bestemmingsplan aanleiding om in actie te komen. Zij zagen hun natuurterreintje vlak naast de deur in gevaar komen. Binnen korte tijd verzamelden zij 485 handtekeningen en dienden zij bij de ter visie legging van het ontwerp-bestemmingsplan een bezwaarschrift in. Dit bezwaarschrift was niet gericht tegen het tehuis, maar wel tegen de 133 extra woningen in het natuurgebied.

Voor de plaatselijke vertegenwoordigers van de PvdA en de gemeente Velzen was de actie aanleiding om een tegenactie te ondernemen. Zij twijfelden namelijk aan de juistheid van de 485 handtekeningen en waren van mening dat natuurbehoud nu maar eens